

Žloutenka typu A, Virová hepatitida A

Autor: Pavel Prauzek

Výskyt

Jedná se o virové onemocnění, které postihuje játra. Je také známé jako „nemoc špinavých rukou“. Žloutenka typu A se vyskytuje prakticky na celém světě. Nejčastěji se však vyskytuje v zemích s nízkou hygienickou úrovní a v rozvinutých státech nejčastěji v dětských kolektivech (školky, školy, tábory). Nejčastější výskyt žloutenky uvádí tabulka č.1. Počty jednotlivých nemocných uvádí tabulka č.2. Přehled světového výskytu žloutenky obrázek č.1.

Tab. 1 Výskyt žloutenky typu A ve světě

Výskyt žloutenky	Regiony podle epidemiologické situace	Průměrný věk pacientů (roky)	Nejčastější způsob přenosu
Velmi vysoká	Afrika , Jižní Amerika , Blízký východ a jiho-východ Asie	pod 5	- Osoba na osobu - Kontaminované potraviny a voda
Vysoký	Brazílie, povodí Amazonky, Čína a Latinská Amerika	5-14	- Osoba na osobu - V Ohniscích nákazy-kontaminované potraviny nebo vody
Střední	Severní a východní Evropa , Některé oblasti Blízkého východu	5-24	- Osoba na osobu - V Ohniscích nákazy-kontaminované potraviny nebo vody
Nízký	Austrálie , Spojené státy americké ,Západní Evropa	5-40	Osoba na osobu
Velmi nízká	Severní Evropa a Japonsko	více než 20	- Expozice při cestování do vysoce endemických oblastí

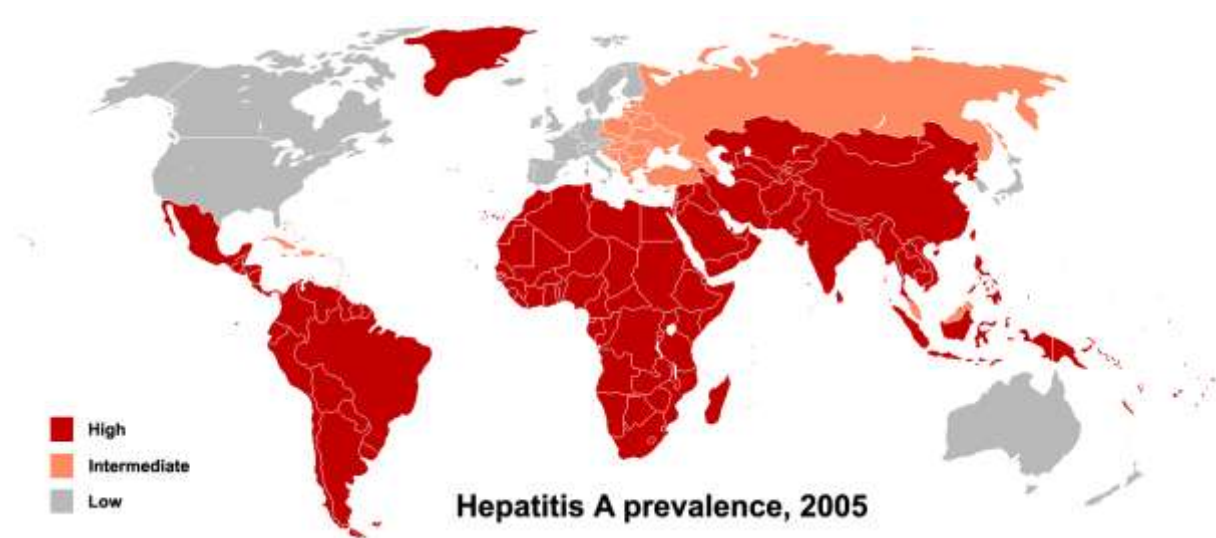
<http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/whocdscsredc2007/en/index4.html>

Tab. 2 Počet nakažených žloutenkou typu A

Region	Výskyt na 100 000 za rok	Počet případů za rok
Severní Amerika	10	28000
Střední a Jižní Amerika	20-40	162000
Evropa	5-60	278000
Afrika a Blízký východ	20-60	251000
Asie	10-30	676000
Oceánie	15-30	5000
Celkem		1399000

<http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/whocdscsredc2007/en/index4.html>

Obrázek č. 1 Schéma celosvětového výskytu žloutenky typu A

Červeně – vysoký výskyt

Světle červeně – střední výskyt

Šedě – nízký výskyt

http://www.wikiskripta.eu/index.php/Virov%C3%A9_hepatitidy

Etiologie, patogeneze

Virus se šíří fekálně-orální cestou. PŘ: Nemocný člověk nebo přenašeč tohoto viru tento virus vylučuje stolicí. Po stolici, si řádně neumyje ruce, šáhne na kliku od záchodu nebo podá někomu ruku a tímto kontaktem přenese virus na zdravého člověka, kterému virus ulpí na ruku. Poté už jenom stačí sáhnout si do pusy sníst sendvič, který si držíme rukama a jsme nakaženi. Z tohoto příkladu je jasné, že žloutenkou typu A se můžeme nakazit prakticky kdekoli a je proto nutné si umývat ruce a dbát na osobní hygienu.

Inkubační doba, což je časový interval od nákazy po první pozorovatelné příznaky se pohybuje v rozmezí 15-50 dnů. V průměru inkubační doba trvá 30 dnů. V průběhu této doby nepozorujeme žádné zneklidňující příznaky. Nevýhodou ovšem je, že i když o nákaze ještě vůbec nevíme. Vylučujeme již stolicí virové částice, kterými můžeme nakazit další lidi.

Jak už jsem zmínil, nemoc způsobuje virus, který napadá jaterní buňky a způsobuje jejich zánik. Virus žloutenky se v jiných tkáních ani orgánech nemnoží a jeho hlavním a jediným cílem jsou játra.

Příznaky

Pokud žloutenkou typu A onemocníme, můžeme u sebe pozorovat následující příznaky:

- ✓ Teplota
- ✓ Nevolnost
- ✓ Bolest hlavy
- ✓ Bolest břicha
- ✓ Celková slabost

Tyto příznaky si ovšem často můžeme splést s chřipkou a na žloutenku ani nepomyslíme. V pozdější fázi onemocnění mohou tyto příznaky i odeznívat, ale často se k nim přidruží další závažnější příznaky jako je: ztmavnutí moče, světlejší stolice a také se často objevuje žluté zbarvení kůže a očního bělma. Objevuje se bolest v oblasti, kde jsou játra uloženy což je v pravém podžebří.

Onemocnění často proběhne bez výše zmíněných příznaků a tělo se s virem do 2 – 4 týdnů vypořádá samo. V této době nemocný člověk vylučuje virové částice stolicí a nevědomky tak může nakazit velké množství lidí. Závažnost nákazy stoupá s věkem. Nikdy ovšem nepřechází do chronické formy. Ve výjimečných případech mohou nastat komplikace. Vzácně může dojít k jaternímu selhání, k zánětu srdečního svalu, může také dojít k prasknutí sleziny. Tyto případy jsou velice vzácné a objevují se u nemocných s poruchou obranyschopnosti.

Vyšetření

Vyšetření, které potvrdí nebo vyvrátí žloutenku typu A je odběr krve. Pokud se v krvi zjistí zvýšení jaterních enzymů, kterým se říká Aminotransferázy (ALT, AST) + přítomnost protilátek proti viru hepatitidy A (anti-HAV). Průkaz těchto látek v krvi značí probíhající nebo proběhlou infekci. Pokud někdy v životě proděláme virovou žloutenku typu A, naše imunitní buňky si styk s tímto virem zapamatují a v budoucnu při styku s virem zareagují velice rychle a nedovolí viru se vůbec rozmnožit. Tohoto efektu se proto využívá při očkování proti viru hepatitidy A.

Léčba

Pokud je však u nás toto onemocnění zjištěno, budeme léčeni na infekčních odděleních (v izolaci). Jelikož se jedná o virové onemocnění, nepomohou nám v tomto případě antibiotika, protože ty působí pouze na bakterie. Léčba spočívá v tělesném klidu, a dietních opatřeních s omezením příjmu tuků. Případně v tlumení dalších nežádoucích projevů.

Praktické rady pro pacienta

Pokud budeme chtít předejít tomuto onemocnění, musíme přísně dodržovat osobní hygienu. Před každým jídlem a po každé návštěvě toalety si pořádně umýt ruce mýdlem nebo desinfekčním gelem. Vyhýbat se místům jako jsou veřejné toalety a při výskytu nemoci ve vašem blízkém okolí se nechat vyšetřit svým ošetřujícím lékařem. Máme také možnost se nechat očkovat. Očkování se provádí injekcí do svalů ve třech periodách. Když však budeme očkováni, neznamená to, že můžeme omezit osobní hygienu. Kromě virové žloutenky typu A zde existují další typy A-G. Některé z těchto typů se taktéž mohou přenášet stejnou cestou jako žloutenka typu A.

Literatura:

1. Pavel Klener et al. Vnitřní lékařství, třetí přepracované vydání. Galen 2006
2. <http://www.who.int/csr/disease/hepatitis/whocdscsredc2007/en/index2.html>
3. http://www.wikiskripta.eu/index.php/Virov%C3%A9_hepatitidy
4. <http://zdravi.e15.cz/clanek/postgradualni-medicina-priloha/virove-hepatitidy-431512>

Seznam příznaků

horečka, teplota, nevolnost, bolesti hlavy, bolesti břicha, točení hlavy, nestabilita, změny na kůži, změna barvy moči a stolice, žluté zbarvení bělma